

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

2 жовтня 2025 року

Біла Церква

2025

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Комарова Н.В., д-р філософії.
Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 78 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

35	3.8	6306	7622	75
42	4.3	6580	7840	70

Таблиця 2 – Результати для схеми «Жива + Векторна вакцина»

Вік, днів	HI (log ₂)	BioChek ELISA	ID.Vet ELISA	% позитивних
21	4.3	6544	7738	90
28	4.5	7821	9789	100
35	4.8	8250	10211	100
42	5.5	8453	10758	100

Отримані результати свідчать про переваги застосування векторної вакцини Vectormune® ND у програмі вакцинації проти ND. Комбінована схема забезпечує швидший початок імунної відповіді, вищі титри антитіл і повну серологічну конверсію поголів'я до 21-го дня вирощування. Це узгоджується з даними сучасних досліджень, які також відзначають ефективність векторних вакцин у підвищенні рівня імунітету птиці до ND [6,7,9].

Загалом, представлені результати показали, що включення векторної вакцини Vectormune® ND до програми вакцинації бройлерів забезпечує: - швидшу та повнішу - вищі титри антитіл за результатами HI та ELISA; - стабільний рівень імунітету до віку забою птиці.

З огляду на це, застосування векторних вакцин варто рекомендувати для підвищення ефективності імунопрофілактики ND у промисловому птахівництві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. OIE. Manual of Diagnostic Tests and Vaccines for Terrestrial Animals. Paris: World Organisation for Animal Health, 2021.
2. FAO. Newcastle disease vaccination and control. FAO Animal Production and Health Paper. Rome: FAO, 2012.
3. Efficacy of a vector vaccine for Newcastle disease / H. Toro et al. Avian Diseases. 2014. 58 (2). P. 229–236. DOI:10.1637/10636-101513-Reg.1.
4. Newcastle disease vaccines — A global perspective / K.M. Dimitrov et al. Avian Pathology. 2017. 46 (5). P. 467–477. DOI:10.1080/03079457.2017.1326611.
5. Newcastle disease: Evolution and control / P.J. Miller et al. Veterinary Microbiology. 2015. 172 (1-2). P. 10–19. DOI:10.1016/j.vetmic.2014.06.003.
6. Long-term protection against virulent Newcastle disease provided by Vectormune® ND in SPF chickens / B. Shi et al. Vaccines. 2024. 12 (6). 604 p. DOI:10.3390/vaccines12030604.
7. Current status of poultry recombinant virus vector vaccine development / H. Wang et al. Vaccines. 2024. 12 (6). 630 p. DOI:10.3390/vaccines12060630.
8. Spray vaccination with a safe and bivalent H9N2 recombinant chimeric NDV vector vaccine protects against NDV and avian influenza H9N2 / X. Wang et al. Veterinary Research. 2025. 56. Article 14. DOI:10.1186/s13567-025-01448-5.
9. Martiny K. A simplified vaccination program elicits an immune response earlier in broiler chickens. Vaccine. 2025. 43 (1). P. 1–8. DOI:10.1016/j.vaccine.2024.11.002.
10. Genetic diversity of Newcastle disease virus and its vaccine implications / O.A. Kondakova et al. Animals. 2025. 12 (9). 858 p. DOI:10.3390/ani12090858.

Секція 8. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО БЕЗПЕЧНОСТІ, ЯКОСТІ ТА ГІГІЄНИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

УДК 619:616.955.132:639.3

ДЖМІЛЬ В.І., канд. вет. наук, ЛЯСОТА В.П., д-р. вет. наук, БУКАЛОВА Н.В., канд. вет. наук, ХІЩЬКА О.А., канд. вет. наук, АНТІПОВ А.А., канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

МОНІТОРИНГ ПАРАЗИТОЗІВ ТОВСТОЛОБИКІВ, ЩО ВИРОЩУЮТЬСЯ ЗА УМОВ СТАВКОВИХ РИБНИЦЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ УКРАЇНИ

Наведено результати дослідження товстолобиків, що вирощуються в ставкових рибницьких

господарствах Вінницької, Київської та Черкаської областей.

Ключові слова: товстолобики, рибницькі господарства, ставок, риба, паразити, екстенсивність інвазії, інтенсивність інвазії.

DZHMIT V.I., candidate of veterinary sciences, **LYASOTA V.P.**, doctor of veterinary sciences, **BUKALOVA N.V.**, candidate of veterinary sciences, **KHITSKA O.A.**, candidate of veterinary sciences, **ANTIPOV A.A.**, candidate of veterinary sciences
Bila Tserkva national agrarian university

MONITORING OF PARASITOSE IN BIG CARP GROWING IN PONDS OF FISHING FARMING IN CENTRAL UKRAINE

The results of the study of silver carp grown in pond fish farms of Vinnytsia, Kyiv and Cherkasy regions are presented.

Keywords: silver carp, fish farms, pond, fish, parasites, extensiveness of invasion, intensity of invasion.

Одним з важливих напрямків сільського господарства, яке забезпечує населення України повноцінними продуктами харчування є рибництво. На сьогоднішній день галузь рибництва зазнає певних труднощів пов'язаних з соціально економічними умовами, війною та кліматичними змінами. Проте не дивлячись на вище згадані проблеми в ставкових господарствах продовжують вирощувати цінні промислові риби, які володіють високими смаковими властивостями та біологічною цінністю. До таких риб відносять представників родини коропових в тому числі короп, товстолобик, білий амур тощо.

Серед згаданих риб особлива увага приділяється вирощуванню рослиноїдних риб таких, як білий, строкатий товстолобики та їх гібриди [1-3].

Одними з основних проблем, які на даний час перешкоджають розвитку ставкового рибництва є кліматичні зміни, які призводять до дефіциту атмосферних опадів, за рахунок чого ставкові господарства не в змозі повною мірою наповнити водою ставки, що негативно впливає на водну екосистему та часте нехтування напрацьованими й науково обґрунтованими методи ведення рибництва, що негативно відображається на продуктивності рибницьких водойм [4,с.7].

Також важливим негативним фактором є хвороби риб, особливо інвазійні, які негативно впливають на продуктивність рибництва за рахунок зниження маси риби, погіршення органолептичних показників, біологічної цінності та загибелі риби. До таких хвороб відносять аргюльоз, гіродактильоз, діпlostомоз, дактилогіроз, лернеоз, сінергазільоз, та цілий ряд інших захворювань [5,с.79; 6,с.29; 7,с.89; 8,с.42; 9, с. 92-98].

Враховуючи вище сказане метою наших досліджень було провести моніторинг ураження товстолобиків, що вирощуються в ставках центральної частини України збудниками інвазійних хвороб, які можуть призводити до зниження товарного вигляду та загибелі риби, а саме ураження трематодами *Posthodiplostomum cuticola*, *Diplostomum spathaceum*, цестодами *Ligula intestinalis* та паразитичними ракоподібними *Sinergasilus lienі*.

Дослідження проводили в нагульних ставках Уманського району Черкаської області, Білоцерківського району Київської області та Жмеринського району Вінницької області.

Дослідження проводили в серпні місяці 2024 року, було досліджено шляхом органолептичного дослідження та з використанням паразитологічного розтину по 5 екз. дволіток білого та строкатого товстолобиків з кожного обстежуваного нагульного ставка. Маса досліджуваних товстолобиків коливалася в межах від 380 до 650 г. Результати дослідження наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Результати паразитологічного дослідження товстолобиків

	Ступінь ураження	Товстолобик	
		білий	строкатий
		паразити	

Область		Posthodiplostomum cuticula	Diplostomum spathaceum	Ligula intestinalis	Sinergasilus lienі	Posthodiplostomum cuticula	Diplostomum spathaceum	Ligula intestinalis	Sinergasilus lienі
Вінницька	Е.І. %	80	100	-	100	100	100	-	100
	І.І. екз.	4,8	16,8	-	19,4	2,0	11,8	-	5,6
Київська	Е.І. %	100	100	-	100	60	100	-	100
	І.І. екз.	3,0	18,0	-	13,6	3,0	11,6	-	14,4
Черкаська	Е.І. %	100	100	40	100	100	100	-	100
	І.І. екз.	4,2	19,6	0,6	8,6	2,2	13,2	-	5,4

Аналізуючи проведені дослідження результати яких наведено в таблиці 1, слід сказати, що досліджувані білі та строкаті практично в усіх обстежених ставках Вінницької, Київської та Черкаської областей були інвазовані збудниками паразитарних хвороб, що свідчить про відсутність належної роботи в напрямку лікування та профілактики даних хвороб в ставкових рибницьких господарствах. Нами встановлено, що білі та строкаті товстолобики були інвазовані збудниками трематодозів, а саме *Posthodiplostomum cuticula* та *Diplostomum spathaceum* причому екстенсивність інвазії *P. cuticula* коливалася від 60 до 100% досліджуваних риб, а личинок *D. spathaceum* виявляли у 100% випадків з інтенсивністю інвазії від 11,6 до 19,6 паразита на рибу. Слід сказати, що при зовнішньому дослідженні очей при ураженості *D. Spathaceum* помутніння кришталика не виявляли. Також виявлено ураження зябер паразитичними ракоподібними *Sinergasilus lienі* причому екстенсивність інвазії і білих і строкатих товстолобиків становила 100% за середньої інтенсивності інвазії від 5,4 до 19,4 паразита на рибу.

При дослідженні білих товстолобиків із ставка розташованого в черкаській області Уманського району у 2-х екземплярів виявлено плероцеркоїди цестоди *Ligula intestinalis* причому екстенсивність інвазії становила 40% за інтенсивності інвазії 0,6 паразита на рибу.

З метою вирішення проблеми виявлених паразитозів товстолобиків в зазначених регіонах необхідно проводити заходи направлені на зменшення контамінації водойм основними живителями рибоїдними птахами, та підтримувати належний санітарно гігієнічний стан водойм з контролем рН води. Перед зарибленням водойм визначати ступінь ураження рибопосадкового матеріалу з метою попередження розповсюдження збудників вище згаданих захворювань особливо, що стосується *Sinergasilus lienі*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білий Товстолобик. URL:https://wiki.fishingplanet.com/Silver_Carp/uk
2. Строкатий Товстолобик. URL:https://wiki.fishingplanet.com/Bighead_Carp/uk
3. Гібрид товсто лоба. URL:<https://odessasturgeon.com/product/hibryd-tovstoloba/>
4. Атлас промислових риб України / М.В. Гринжевський та ін. Київ: КВІЦ, 2005. 7 с.
5. Джміль В.І., Хіцька О.А., Антіпов А.А. Вплив санітарного стану ставка та рН води на ступінь аргульозної інвазії коропів: матерію міжнародної науково-практичної конференції. «Сучасний розвиток ветеринарної медицини:» 26 жовтня 2023 р. Біла Церква, С. 79–81
6. Джміль В.І. Моніторинг та лікування лернеозу у коропів, що вирощувалися у нагульному ставку ТОВ «Рокитнянський рибгосп» в період 2019 року: матер. міжнар.-практ. конференції «Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту» Сучасний розвиток ветеринарної медицини. 30 жовтня 2020 року. Біла Церква, С. 29–30.
7. Джміль В.І., Дактилогіроз коропів в рибницьких господарствах київської області. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. 2010. Том. 12. № 2 (44). Ч. 1. 89 с. URL:[http://C:/Users/Asus_001/Downloads/nvlnu_2010_12_2\(1\)_19.pdf](http://C:/Users/Asus_001/Downloads/nvlnu_2010_12_2(1)_19.pdf)
8. Влада П. Хвороби, що псують товарний вигляд риби. Ветеринарна медицина України. 2006. № 5. 42 с.
9. Катюха С.М., Вознюк І.О., Орел А.М. Паразитофауна риб спеціальних товарних рибних господарств Рівненської області. Ветеринарна біотехнологія. 2021. Вип. 38. С. 92–98. DOI:10.31073/vet_biotech38-08